

V i ð v í k.

Jörð í Skeggjastaðahreppi næst austan við Höfn og Steintún; um örnefni er sama að segja og fyrr, Þórarinn í Steintúni skráði þau. Yfir það fóru svo ýmsir á Bakkafirði og aðallega Kristján Einarsson smiður í Reykjavík, sem meðal annars út bjó kort eftir herferingjaráðskertinu.

Bærinn í Viðvík stóð norðan við ós Viðvíkurár; þess skal geta. Viðvík hefur verið í eyði síðan 1936. Sunnan við ána er önnur jörð, sem heitir Aubunnarstaðir, hún var byggð 1918-30. En sagnir herma að þar hafi verið býli fyrr á öldum. Ekki er þeirra þó getið í þeim heimildum, sem maður hefur yfir að ráða.

Bærinn Viðvík stendur eins og fyrr segir norðan við ós Viðvíkurár (1), sem kemur eftir allmiklu dalverpi, sem heitir Viðvíkurdalur (2). Skulum við þá byrja suður á merkjum móti Strandhöfn. Þar er á, sem heitir Stapaá (3). Aðeins norðan við Stapaá er þar Lyngtót (4) upp frá sjónum. Ut af henni eru tveir drangar, sem heita Strákar (5). Næst heiman við Lyngtót er svo Selat (6) frá brún og niður að sjó, lágir bakkar, og næsta tót heitir Skjótutót (7). Vent er að komast milli þeirra þarna framan í. Í Skjótutót eru stórar klettur, sem heita Skjólklettur (8), og nyrzt í tónni heitir Votaberg (9).

Upp af þessum Tót á brún heitir Tóahraun (10); þessi melhryggur nær að Tóará (11), sem rennur eftir dalverpi vestan við hraunið. Í þessum melhrygg upp af Lyngtót er Lyngtógreni (12). Norðan við Tóará er Húsatót (13) þar frammi í bjarginu. Um hana fellur Húsatóará (14). Þar veru beitarhús, tættur þess sjást enn. Þar hengdi smalinn sig, en hafði gæfið fé sitt í jörðu. Gekk því aftur og fékk þá nafn og var kallaður Viðvíkurlalli (Allt öðruvísi er sagt frá þessu í þjóðsögum Sigfúsar). Þar næst norðar er Skálatót (16) og fram af henni nokkuð frá landi er Skálatóarsker (17); þá er næst Sandbás (18). Þar á milli er hátt bjarg, þar sem riðið var þegar farið var suður björg til Vopnafjarðar. Þar heitir inn í brúna Prestagjá (19). Gatan er þar alveg á möfni; sagt er að þar hafi sprungið úr er þeir deildu þar þrústarnir á Hefi og Skeggjastöðu.

Milli Lyngtóar og Skjótutóar er skriða, sem aðskilur þær. Í Skjótutót er Votabergið, og þegar fé fer niður fyrir það, er hætta að það svelti í hel.

Norðan við Sandbás eru tvö sker, þegar nálgast landinguna, sem heita Draugur (20) og Brúnka (21) norðar. Þau eru varasöm, því

þau fara í kaf um flóð .Uppi í fjörunni þar ofar eru tveir klettur, sem heita Altari (22) .Frá þeim byrjar Bæjarfjara (23) sem nær inn að áró's. Sunnarlega í fjörunni er Kríuklettur (24) austast í fjörunni er Lending (25).

Vestur frá ^{Hæðin} Votabergi heitir ofan við brúnina Hádegishnúkur (26). Þar til norðvesturs heitir Tafla (27), og niður af henni eru Hestabotnar (28). Þar niður brekkuna er þá fyrst móti bænum í Miðvík Mylluholt (29) nokkuð vestur frá Altari, aðeins neðar og austar Skotholt (30), og niður við ána er þar heldur austar en móti bæ Hjarnmelur (31). Brú var yfir ána af Hjarnmelnum. Og hér niður við ána austanverða er Árhvammur (32).

Þá er komið ~~hér~~ inn að Auðunnarstaðaá (33), sem kemur eftir Auðunnarstaðadal (34) alla leið úr nafnlausri tjörn, sem er á merkjum. En þess skal geta, að þar austar er vatnið sem Stapaá kemur úr, það heitir Stapaárvatn (35) . Á þessu svæði, sem hér ^{er} innilekað, er ekki eftir neitt, sem hefur nöfn, nema í brún Auðunnarstaðadalsins eins og miðjum er gren, sem heitir Flóagren (36).

Auðunnarstaðir (37) eru niðri á láglandinu í dalnum skammt innan við ána .Þar nokkuð inn með Viðvíkurá eru Beitarhús (38) og ofan þeirra nær bæ og innfyrir er allstór mýri, sem heitir Bleikjumýri (39) .Nokkuð innan við Beitarhúsin eru tveir hólar eða klettur sem heitir Einbúi (40) og nokkuð innar er Rauðhóll (41). Svo er ekki meir þar inn með ,dalurinn er sléttur hér og botninn nokkuð breiður, en innar þrengist hann og þar heitir Þröng (42). Þar kemur Sauðá (43) í Viðvíkurá að sunnan frá úr Sauðárvatni (44), sem er á merkjum. Upp með Sauðá heitir graslendið Sauðárbotnar (45). Miðmundafell (46) er stórt og mikið fell upp með Auðunnará að vestar á því er stór varða , og í hlífum þess nokkuð vestar er Nónvarða (47) eins og í miðjum hlífum .

Þá er að fara innfyrir Sauðá og Sauðárvatn .Fellið innan við Sauðá heitir Sauðafell (48); á því vestur af vatninu er Sauðafellsgren (49) .Þar vestur eftir er kallað Urðir (50) á þeim einnig á merkjum er Glæsipúfa (51). Rétt við hana er Glæsipúfugren (52). Vestar er svo Hólmavatn (53) á merkjum. Heldur norðar er Viðvíkurvatn (54), sem Viðvíkurá kemur úr, og sunnan hennar og einnig að norðan er Þverfellsflói (55), sem er rennisléttur og grösugur flói. Þá er allt komið sunnan við Viðvíkurá.

Frá bæ séð lokast dalurinn af felli því, sem heitir Þverfell (56). Norðan þess rennur Þverá (57) úr Krókavötnum (58). Þverá kemur næstum því beint úr vestri og lokar því hér að nokkru. Verður þá farið heim að bæ og byrjað þar aftur.

Hvanntóarhryggur (59) er hæðarhryggurinn norðan við dalinn. Nær hann alla leið frá Hvanntó úti á bjargi er síðar getur og að Þverá eða merkjum. Reyndar eru sumir, sem vilja skipta honum, en þetta munum við hafa fyrir satt. Áróss (60) heitir þar, sem Viðvíkurá rennur út í Bæjarfjöru, sem er einnig hér áfram, og nær Bæjarfjaran frá Altari norður að Karli, en þarna voru tveir stakir drangar upp úr sjó: Kerling, sem er brunin, og Karlinn, sem enn stendur, hár og mikill drangur. Þá er þar á landi nefnt Landsendi (62). Þar uppað er Skál (63). Innan við bæ og tún í Viðvík er svo Bæjarlækur (64), er kemur þar ofan úr brekkunum. Innar inn með ánni erholt, sem heitir Kríaholt (65) og niður við það eða á það kemur að utan Kvialækur (66) og að innan Stekkjarlækur (67), og utan við hann er Stekkur (68). Þá er komið hér niðri aðeins innar en móts við Auðunnará.

Upp af Skálinni og bæ heitir Nautapallur (69). Ofar er Miðbrún (70) og Efstabrún (70). Út af Miðbrún í bjarginu er allstórhvammur, sem heitir Arnarbæli (72). Og í Efstubrún upp af bæ er Náttmálsteinn (73). Inn af Efstubrún er Urðarfell (74), sem er móti ósnum á Auðunnará. Urðarfellin eru tvö, það Efra-hefur verið nefnt, en neðar er Neðra-Urðarfell (75) Þá er hér talsvert innar Miðaftansvarða (76).

Neðan hennar og innar neðst í dalnum er kallað Kúalágar (77). Innar móti Beitarhúsunum fyrrnefndu handan ár eru Miðhús (78) við Miðhúsalæk (79). Fénu var beitt fyrri hluta vetrar við Beitarhúsin en síðar við Miðhúsin. Nokkru innar er lækur, sem heitir Djúpilækur (80). Upp af þessum tveim lækjum og inn af Miðaftansvörðu er fyrr var getið er skarð í Hvanntóarhrygg, aðallega hvilft inn í hann, þetta heitir Staðarskarð (81), þarna liggur reiðvegurinn til Bakkaþar og Skeggjastaða.

Nú fer að strjálást um nöfn inn dalinn; hér talsvert innar heita Dýjahlíðar (82), sem ná inn að Þverá og þar innst við ána eins og við enda Hvanntóarhryggjar heita Slakkar (83). Svæðið inn með Viðvíkurá frá Djúpalæk er stór sléttur flói nafnlaus.

Nú verður farið með sjó norðan við Viðvíkurá. Arnarbæli þetta er grastó utan í hausnum á Hvanntóarhrygg. Þar á drengur að hafa orðið úti. Viðvíkurbjörg (84) er heildarnafn á björgunum hér norður með, annarstaðar eru þau nefnd Digranesbjörg (85). Norðan við Karl, sem fyrr var getið, heitir Skríða (86); þar var mikið um teistu. Þá er Hvanntóarvík (87) og Hvanntó (88), sem er brekkan norðan í hryggnum við sjóinn, og víkin er undir henni. Þá eru Lindar (89) framan í hryggnum og Lindahorn (90). Fram af

Lindarhorni er Fúlasker (91). Bak við Lindarhornið gengur ~~inn~~ dalur, sem heitir Suður-Grasdalur (92). Eftir honum er Grasdalslækur (93); þetta er bak við Hvanntóarhrygginn. Upp af Hvanntó vestan í Hvanntóarhrygg er Hvanntóargren (94), og annað gren er hér norðan í hryggnum utarlega við þúfu, sem nefna mætti Hundabúfugren (95). ~~Þetta~~ Mekkru innar í hraunbrún^{er} nafnlaust ~~stórt~~ stórt gren með um 20 út-göngudyrum.

Norður?

Svo er Nyrðar-Grasdalur (96); þetta eru smálægðir² drög; milli dalanna heitir Grasdals hryggur (97), og framan í honum heitir Suðurterfa (98). Niður af henni ~~heitir~~ heitir Brík (99); þar er varp. Þá er Skúti (100) norðan við ~~þess~~ ósinn¹ á syðri-Grasdalslæknum. ~~Þetta~~ Var æðarvarp inni í Skútanum, einnig var æðarvarp í Sandbás. Fyrir framan Skúta er malarkambur. Þess má geta, að við Lindarhornið er stórt stykki sprungið frá.

Norðan við Norður-Grasdalinna heitir Norðurterfa (101); á henni nyrst heitir Terfuhorn (~~102~~ 102). Vestan við Norðurterfu er klettastapi, sem heitir Jónsarstapi (103), ^{er} milli Róðrarstapa og Norðurterfu. Milli Róðrarstapa og Landsenda, (hvar) ^{er} klettastapi sem heitir Önnustapi (104). Þar strandaði skip sem hét Anna, lenti þar ís. Norðan við Norðari Grasdalinna, úti á Bjargbrún heitir Skúlkar (105); þetta er háhornið upp af Norðurterfunni, er heitir Skúlkar, og grasterfur þar í kring eru nefndir Skúlkavellir (106).

Þá er hér vestar Stapaá (107), er sklu²lönd móti Steintúni; austan við Stapaána heita Kvosir (108), og Tjarnir (109) eru ~~utan~~ utan þeirra. Stapaá kemur eftir svonefndum Mjóavatnsdal (110), og í honum vestur frá Staðarskarði er Mjóavatn (111), sem er vestur frá Staðarskarði. Austur frá vatninu heitir Mjóavatnsgren (112). Að lokum er hér eitt, sem hefur gleymt: Beint upp af bænum í Viðvík heita Stallar (113). Einkennilegt var það, hve fé, sem gekk þar, fékk oft bráðafár.

Staðfrófsskrá yfir Viðvíkurörnefni:

Altari 22	Miðaftansvarða 76
Arnarbæli 72	Miðbrún 70
Auðunnará 33	Miðhús 78
Auðunnardalur 34	Miðhúsalækur 79
Auðunnarstaðir 37	Miðmundafell 46
Árhvammur 32	Mjóavatn 111
Árós 60	Mjóavatnsdalur 110
Beitarhús 38	Mjóavatnsgren 112
Bleikjumýri 39	Mylluholt 29
Brík 99	Nautapallar 69
Brúnka 21	Náttmálasteinn 73
Bæjarfjara 23	Norðurterfa 101
Bæjarlækur 64	Nónvarða 47
Digranesbjörg 85	Prestagjá 19
Djúpilækur 80	Rauðhóll 41
Draugur 20	Sandbás 18
Dýjahlíðar 82	Sauðafell 48
Efstabrún 71	Sauðafeðlsgren 49
Einbúi 40	Sauðá 43
Flóagren 36	Sauðárbotnar 45
Fúlasker 91	Sauðárvatn 44
Glæsipúfa 51	Selató 6
Glæsipúfugren 52	Skál 63
Grasdals hryggur 97	Skálató 16
Grasdalslækur 93	Skálatóarsker 17
Grasdalur, suður 92	Skjólklettur 8
Grasdalur, norður 96	Skjótutó 7
Hádegishnúkur 26	Skótholt 30
Hestabotnar 228	Skriða 86
Hjarnlækur 31	Skúti 100
Hólmavatn 53	Skúlkur 105
Hundaþúfugren 95	Skúlkavellir 106
Húsató 13	Slakkar 83
Húsatóará 14	Staðarskarð 81
Hvanntó 88	Stallar 113
Hvanntóargren 94	Stapaá 3
Hvanntóarhryggur 59	Stapaá 107
Hvanntóarvík 87	Stapaárvatn 35
Jónasarstapi 103	Stekkjarlækur 67
Karl 61 Kerling 61a	Stekkur 68
Kríaholt 65	Strákar 5
Kríuklettur 24	Suðurterfa 98
Krókavatn 58	Tafla 27
Kúalágar 77	Tjarnir 109
Kvíalækur 66	Torfuhorn 102
Kvesir 108	Tóará 11
Landsendi 62	Tóarhraun 10
Lending 25	Urðarfell efra 74
Lindahorn 90	Urðarfell neðra 75
Lindar 89	Urðir 50
Lyngtó 4	Viðvíkurá 1
Lyngtóargreni 12	Viðvíkurdalur 2
	Viðvíkurbjörg 84
	Viðvíkurvatn 54
	Votaberg 9
	Þröng 42
	Þverá 57
	Þverfell 56
	Þverfellsfóli 55
	Önnustapi 104

Viðvík

Skeggjastaðahreppi

N.-Múl.

1. Er skýring til á nafninu Skjótutó?
2. Hvað er vitað um myllu hjá Mylluholti?
3. Hvaða skýringar eru á nöfnunum Skotholt og Hjarnmelur?
4. Hvernig ætli nöfnin Bleikjumýri og Rauðhóll séu til komin?
5. Heitir holtið ekki Kvíaholt fremur en Kríaholt?
6. Af hverju skyldi Fúlasker draga nafn?
7. Er skýring til á nafninu Jónasarstapi?
8. Hvernig skilja menn nafnið SKúlkar?